

Елліни Чорного моря

Сьогодні ми починаємо нову рубрику: «Одеса багатокультурна». Саме під цим гаслом почався й Тиждень грецької культури – перший з тих, що присвячені внеску представників різних етносів та народів у створення та становлення Одеси.

Історія незалежності грецького народу тісно переплетена з історією еміграції греків до наших країв і як наслідок – зі створенням та становленням нашого міста. Одеса відіграла почесну та вирішальну роль у грецькому визвольному русі проти османської тиранії на початку дев'ятнадцятого століття, прихистивши у грецькому кварталі організацію «Філіки Етерія».

Кажучи про внесок греків Одеси в історію та економіку міста, зазвичай заведено розглядати два основних періоди життя грецької колонії – діяльність «Філіки Етерія» у першій чверті XIX століття, та час роботи Г.Г. Маразлі на посаді міського голови.

Насправді грецька колонія, громада, була самодостатня з перших кроків свого виникнення в Одесі та протягом усього сторіччя, аж до фатальних революційних подій XX століття. Найкращі представники грецької діаспори Одеси показали у цей період приклади високого ставлення до Батьківщини, назавжди залишивши Одесі, та й Греції, численні приклади свого меценатства. Заповзятливість одеських греків дозволила в короткі терміни вивести наше місто на перші позиції через сімейні торгові будинки грецьких підприємців, які поступово, але неухильно завоювали ринок пшениці в Росії та Європі, дорогою захоплюючи ринки Азії та Африки. В Одесі тоді було лише два райони, один з яких мав назву Грецький форштат. Він охоплював кілька вулиць, від Катерининської

з грецькою церквою Святої Трійці до Грецького базару.

Ставлення радянської влади до греків і грецької громади мало трагічні наслідки. Розмах репресій був нищівним. Розгром громади почалося з церкви та священнослужителів, оскільки сталінські ідеологи добре розуміли, що православ'я та греки нероздільні, тому результати цього краху виразно відчутні й досі. У греків силоміць відібрали найдорожче – віру, національність, мову, а в багатьох випадках – саме життя.

Незалежна Україна з перших днів надала грекам можливість самореалізації та відродження, проте надто багато втрат – незнання мови та нерідко відсутність документального підтвердження національності через різні причини – призвели багатьох греків до часткової чи повної втрати своєї національної свідомості. Проте грецька громада Одеси робить все можливе для відродження грецьких традицій та вивчення колись рідної мови.

Книгу Є.Г. Кузьминської (Поліхроніди) «Відомі греки Одеси» складено у вигляді збірки біографічних відомостей у двох томах. Ця робота – про видатних членів грецької діаспори Одеси позаминулого, XIX, та минулого, XX, століть. Греки зробили видатний внесок в історію, культуру, науку та розвиток Одеси, Російської імперії, України та Греції.

Матеріали книги склалися також як можливість зберегти пам'ять про людей, які вміють жити не тільки для себе. Широкий загал читачів, особливо молодь, має знати приклади шляхетності та меценатства одеських греків, взаємодопомоги та справжнього патріотизму, численні факти мужності та альтруїзму, щедрості та взаємної підтримки греків Одеси. Ми хочемо та прагнемо усвідомити, вивчити та оцінити золотий фонд нашого минулого – саме тоді прийде осмислення внеску представників грецької діаспори Одеси в історію, культуру, науку та розвиток нашого міста.